

«Ενεργειακή οικονομία»: πηγές ενέργειας και διαχείρισή τους
Πρόγραμμα

Πέμπτη 5 Ιουνίου

9:30. Χαιρετισμοί συνδιοργανωτών φορέων

Α' συνεδρία. **Διαχείριση και αξιοποίηση της ενέργειας στην Αρχαιότητα**

προεδρία: Μαίρη Μπελογιάννη, Φιλολόγος, Δρ Αρχαιολόγος

10:00. Κώστας Ταμπάκης, Κύριος Ερευνητής, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, **Ενέργεια: Η ιστορία της συγκρότησης μιας έννοιας, στην Ευρώπη και την Ελλάδα**

10:15. Κωνσταντίνος Σ. Γιαννακός, Δρ Πολιτικός Μηχανικός, Fellow Am. Soc. of Civil Eng. (ASCE), Αντιπρόεδρος ΕΔΑΒυΤ, **Καταγραφές χρησιμοποίησης ζωικού κεφαλαίου ως πηγής ενέργειας σε αγροτικές εργασίες και μεταφορές στη Γραμμική Β**

10:30. Κώστας Κοτσανάς, Ιδρυτής Μουσείου Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας, **Αξιοποίηση της υδραυλικής και αιολικής ενέργειας, της ατμοκίνησης και της αεριοπροώθησης από τους αρχαίους Έλληνες**

10:45. Ερωτήσεις - Συζήτηση

11:00. Θεοδόσης Π. Τάσιος, Ομότιμος Καθηγητής ΕΜΠ, **Μετατροπές Υδροδυναμικής, Αιολικής και Θερμικής ενέργειας σε κινητική ενέργεια κατά την ελληνιστική εποχή**

11:15. Λαμπρινή Χιώτη, Δρ Αρχαιολόγος, Υπουργείο Παιδείας - Ευστάθιος Χιώτης, Δρ Μεταλλειολόγος Μηχανικός, **Ο υδρόμυλος στην Αρχαία Αγορά της Αθήνας και το υδραγωγείο τροφοδοσίας του**

11:30. Μυρτώ Μαλούτα, Επίκουρη Καθηγήτρια ελληνικής παπυρολογίας, Τμήμα Αρχαιολογίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, **Διαχείριση υδάτινων πόρων στην Ελληνορωμαϊκή Αίγυπτο: ο ρόλος των ξυλουργών**

11:45. Ερωτήσεις-Συζήτηση

12:00. Διάλειμμα

Β' συνεδρία. **Η χρήση των ενεργειακών πόρων στο Βυζάντιο και τις ξένες κυριαρχίες**

προεδρία: Αναστασία Παπαδία-Λάλα, Ομότιμη Καθηγήτρια, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

12:30. Κέλλυ Μαυρομάτη, Δρ Βυζαντινής Ιστορίας, **Αθέατες πτυχές της ελεγχόμενης καύσης στη βυζαντινή αγροτική οικονομία**

12:45. Νίκη - Αικ. Κουτράκου, πρέσβης (ΠΥΑ') ε.τ., Δρ Ιστορίας, βυζαντινολόγος, **Νερό και φωτιά ως ενεργειακά αγαθά διπλής χρήσης και η χρησιμοποίησή τους στους πολέμους του Βυζαντίου**

13:00. Ταξιάρχης Κόλιας, Ομότιμος Καθηγητής Βίου και Πολιτισμού των Βυζαντινών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, **Η χρήση και η σημασία της φωτιάς στη διεξαγωγή πολέμου στο Βυζάντιο**

13:15. Ερωτήσεις-Συζήτηση

13:30. Σοφία Γερμανίδου, Δρ Αρχαιολόγος, Υπουργείο Πολιτισμού, **Η (επ)ενέργεια του νερού στη δημιουργία των φυτικών κλωστικών ινών (λιναριού, κάνναβης, σπάρτου), η επίδραση των λινοβροχείων στη διαμόρφωση οικισμών και τοπίου, και το τέλος μιας, διαχρονικά, ακμάζουσας ελληνικής παραγωγής**

- 13:45. Χαράλαμπος Γάσπαρης, Διευθυντής Ερευνών, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, **Το νερό ως ενέργεια σε ένα μεσογειακό νησί: Κρήτη, ύστερος Μεσαίωνας**
- 14:00. Αγγελική Πανοπούλου, Κύρια Ερευνήτρια, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, **Κατασκευάζοντας την ενέργεια. Η παραγωγή ξυλάνθρακα και η χρήση του στην άμυνα των βενετικών κτήσεων**
- 14:15. Γιώργος Πάλλης, Αναπληρωτής Καθηγητής Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, **Ελαιοπαραγωγή και ενέργεια στην οθωμανική Αθήνα και τα περίχωρά της**
- 14:30. Όλγα Λεκού, Δρ Αρχιτέκτων Μηχανικός, **Υδροκίνηση και ανεμοκίνηση στην προβιομηχανική Αττική**
- 14:45. Ερωτήσεις-Συζήτηση

Παρασκευή 6 Ιουνίου

Α. συνεδρία. **Πρακτικές και καινοτομίες στην (προ)βιομηχανική εποχή**

προεδρία: Αγγελική Πανοπούλου, Κύρια Ερευνήτρια, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

- 10:00. Ανδρομάχη Οικονόμου, Δρ Εθνολόγος-Κοιν. Ανθρωπολόγος, Διευθύντρια Ερευνών, Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας, Ακαδημία Αθηνών, **«Τα ζώα τα είχανε κοντά στον άνθρωπο γιατί μ' αυτά ζούσανε». Πρακτικές και αντιλήψεις της ζωικής ενέργειας στην προβιομηχανική ελληνική κοινωνία**
- 10:15. Σωτήριος Καρέλλας, Καθηγητής, Σχολή Μηχανολόγων-Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, **Η διαχρονική χρήση της βιομάζας ως πηγή ενέργειας. Από την παραδοσιακή της χρήση στη συμβολή της στη βιώσιμη ανάπτυξη και την κυκλική οικονομία**
- 10:30. Κώστας Δαμιανίδης, Αρχιτέκτονας, Δρ Ιστορίας Ναυπηγικής, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Κέντρου Ναυτιλιακής Ιστορίας, ΙΜΣ/ΙΤΕ, **Ιστορική εξέλιξη της μετατροπής της αιολικής σε κινητική ενέργεια μέσω των ιστιοφόρων πλοίων**
- 10:45. Γιώργος Σπέης, ερευνητής, **Η εκμετάλλευση της υδροκίνησης στην πρώτη βιομηχανική ζώνη του ελληνικού κράτους στην περιοχή Κεφαλάρι-Μύλοι Αργολίδας**
- 11:00. Ευσταθία Χαντζή - Μαρία Κατσούλη, αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί Κεντρικής Υπηρεσίας ΓΑΚ, Τμήμα Αναγνωστηρίου & Αρχειακής Έρευνας, **Εφευρέσεις και πατέντες μηχανών παραγωγής και χρήσης ενέργειας τον 19ο αιώνα μέσα από τα αρχεία της Κεντρικής Υπηρεσίας των Γενικών Αρχείων του Κράτους**
- 11:15. Ερωτήσεις-Συζήτηση

Β' συνεδρία. **Για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας**

προεδρία: Κωνσταντίνος Καρτάλης, Καθηγητής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Επιστημονικός Σύμβουλος ΠΙΟΠ

- 11:30. Χριστίνα Αγριαντώνη, Ομότιμη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, **Ηλεκτρική Εταιρεία Ερμούπολης Σύρου**
- 11:45. Ευσταθία Δοροβίτσα, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, ERC Project DEEPMED, University of Seville, **Τα αλλοπρόσαλλα νερά του Ευρίπου: Ωκεανογραφική επιστήμη και ανεκπλήρωτες ευκαιρίες παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας**
- 12:00. Ελένη Μπενέκη, Ιστορικός ΜΑ, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς-Ιστορικό Αρχείο, **«Το ενεργειακό πρόβλημα της Ελλάδος» στο πλαίσιο του Προγράμματος Ανασυγκροτήσεως και του Σχεδίου Μάρσαλ**
- 12:15. Ερωτήσεις - Συζήτηση

- 12:30. Μαρία Μαυροειδή, Δρ Ιστορικός-βιομηχανική αρχαιολόγος, υπεύθυνη Ιστορικού Αρχείου ΔΕΗ, **Αναδιαμορφώνοντας το τοπίο: Τα υδροηλεκτρικά έργα της ΔΕΗ, 1950-1960**
- 12:45. Ευδοξία Τραϊανού, Υποψήφια δρ Νεοελληνικής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, ΑΠΘ, **«Το Ρουρ της Ελλάδος»: Λιγνιτική εκμετάλλευση, εξηλεκτρισμός και ο μετασχηματισμός της Δυτικής Μακεδονίας από τα μέσα του 20ού αιώνα**
- 13:00. Γιώργος Βλάχος, Εντεταλμένος ερευνητής, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών-Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Περιβαλλοντικής Ιστορίας, **Η τύρφη στην Ελλάδα: ένα παράταιρο ενεργειακό παράδειγμα κατά τον 20ό αιώνα**
- 13:15. Ερωτήσεις-Συζήτηση
- 13:30. Διάλειμμα

Γ' συνεδρία. **Μορφές ενέργειας και οικονομικο-κοινωνικές επιπτώσεις**

προεδρία: Γιώργος Βλάχος, Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Περιβαλλοντικής Ιστορίας

- 14:00. Λουκάς Φρέρης, Υποψήφιος Δρ, Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg, Ερευνητής στο ERC-Project "Living with Radiation: The History of Radiation Protection and the International Atomic Energy Agency", **Μια Πρόθυμη Δέσμευση: Ο Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας στη μεταπολεμική Ελλάδα**
- 14:15. Χρήστος Τσάκας, Επίκουρος Καθηγητής Οικονομικής Ιστορίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, **Μύηση στην υπεράσπιση του τοπίου: επενδύσεις στον κλάδο της ενέργειας και κοινωνικές αντιδράσεις στην ύστερη δικτατορία**
- 14:30. Σάκης Χατζηγώγας, Μηχανολόγος-Μηχανικός, MSc Διαχείρισης Μουσείων - Ειρήνη Μαστροπαύλου, Ιστορικός MSc, Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς-Υπηρεσία Μουσείων, **Η τεχνολογία της συμπαραγωγής ενέργειας: Η περίπτωση του Εργοστασίου Πλινθοκεραμοποιίας Ν.&Σ. Τσαλαπάτα (1926-1978)**
- 14:45. Λευτέρης Αναστασάκης, Χημικός, Δρ στη Βιομηχανική Πολιτική και Βιομηχανική Ιστορία της Ελλάδας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, **Τσιμεντοβιομηχανία: Ο δεύτερος μεγαλύτερος καταναλωτής ενέργειας της ελληνικής οικονομίας**
- 15:00. Αλέξανδρος-Ανδρέας Κύρτσος, Ομότιμος Καθηγητής Κοινωνιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, **Επικίνδυνη ενέργεια. Μαθήματα από την ασφαλιστική ιστορία της αντιμετώπισης βιομηχανικών κινδύνων**
- 15:15. Ερωτήσεις-Συζήτηση